

A szabadalmi jogi szabályozás fejlődése Szerbiában az európai integrációs folyamatok fényében

1. Szabadalmi jogi szabályozás Szerbiában – történeti áttekintés

Az Oszmán Birodalomtól való függetlenedése után mindössze néhány évvel a megújult és polgáriasodás útjára lépett Szerb Királyság az Ipari Tulajdon Oltalmáról szóló 1883. évi Párizsi Egyezmény¹ egyik részes állama lett, viszont az Egyezmény becikkelyezésére, azaz a belső jogrendbe való beiktatására nem került sor. Az Egyezmény előírányozta az általa létrehozott, az Ipari Tulajdon Oltalmára létesült Unió tagállamainak, így a Szerb Királyság számára is, hogy belső jogszabállyal, az Egyezmény tartalmával összhangban, biztosítsa az ipari tulajdon oltalmának elvárt szintjét. Erre azonban a Szerb Királyság létezése alatt nem került sor. Az első, az ipari tulajdon jogi oltalmának szentelt törvény elfogadására csak 1922-ben került sor, amikor a Szerb Királyság megszűnt létezni és helyébe a délszláv népek egyesítését célzó első államalakulat, a Szerb-Horvát-Szlovén Királyság (az ún. „első” vagy „királyi” Jugoszlávia) lépett.

Az 1922. évi az *Ipari tulajdon oltalmáról szóló törvény*² rendelkezése az volt, hogy a Párizsi Egyezmény rendelkezéseinek tartalmát az új jugoszláv állam belső jogrendjébe integrálja. A Törvényt valójában

---

* Dr. Dudás Attila, egyetemi docens, Újvidéki Egyetem, Jogtudományi Kar, Polgári Jogi Tanszék, Újvidék

¹ Az Ipari Tulajdon Oltalmáról szóló 1883. évi Párizsi Egyezmény, elfogadása óta, hét alkalommal módosult. Ld. http://www.wipo.int/treaties/en/ip/paris/trtdocs_wo020.html (megtekintve 2017. október 3-án). A néhai Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság a Párizsi Egyezményt 1974-ben cikkelyezte be, a stockholmi módosításokat pedig 1986-ban. Ld. Službeni list SFRJ - Međunarodni ugovori i drugi sporazumi [A JSzSzK Hivatalost lapja – Nemzetközi szerződések és egyéb megállapodások], 74/5. sz. és Službeni list SFRJ - Međunarodni ugovori [A JSzSzK Hivatalost lapja – Nemzetközi szerződések és egyéb megállapodások], 86/6. sz. A Párizsi Egyezményt becikkelyező jogszabályok a jogfolytonosság elvével összhangban a hatályos szerb jogrend részét képezik.

² *Zakon o zaštiti industrijkse svojine* [Törvény az ipari tulajdon oltalmáról], Službene Novine Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca [A Szerb-Horvát-Szlovén Királyság Hivatalos Közlönye], 1922/69. sz.

megelőzte az azonos tartalmú 1920. évi az Ipari Tulajdon Oltalmáról Szóló Kormányrendelet³, így a Törvény valójában csak a Kormányrendelet törvényi erőre való emelését szolgálta, viszont a Kormányrendelet tekinthető az első jogszabálynak, amely Jugoszláviában a szabadalmi jogot, azaz a tágabban vett ipari tulajdont szabályozta. A törvény módosítására 1928-ban került sor, amely módosított tartalmában egészen a II. világháborúig.

A második világháború utáni szocialista Jugoszlávia (az ún. „második” Jugoszlávia) egyik legjelentősebb, de egyben legradikálisabb jogi következményekkel járó jogszabály az 1946. évi, a szakirodalomban csak „Hatálytalanítási törvény”-ként⁴ ismert törvény volt, amely az 1941. április 6-a előtti jogszabályokat hatályon kívül helyezte, az 1941. április 6-a utáni, a tengelyhatalmak által hozott jogszabályokat pedig semmisé nyilvánította. A Hatálytalanítási törvény gyakorlatilag jogi vákuumot idézett elő, amelyet a bírói gyakorlat volt hivatott, kisebb-nagyobb sikerrel jogi tartalommal újból felölteni. A Hatálytalanítási törvény eredményeképpen, a többi második világháború előtti jogszabállyal egyetemben, az 1922. évi az Ipari tulajdonoltalmáról szóló törvény is hatályát veszítette. Szerencsére, az ipari tulajdon oltalmát biztosító jogszabály hiánya okozta űrt, a jogalkotó gyorsan „befoltozta”: a második világháború utáni első szabadalmi törvény ezért viszonylag gyorsan megszületett. Ez volt az 1948. évi *Találmányokról és technikai fejlesztésekről szóló törvény*⁵, amely a szocialista szabadalmi jogalkotás jegyeit hordozta. A törvény ugyanis a szabadalmaztatott találmányok hasznosítása terén lényegesen elmozdította a feltalálók érdekei és a társadalmi érdekek közötti meglehetősen érzékeny egyensúlyt, a társadalmi érdekek javára. A hazai találmányok alapvető oltalmi formája a feltalálói tanúsítvány volt, míg szabadalommal csak a külföldi feltalálók találmányait

---

³ *Uredba o zaštiti industrijkse svojine* [Az Ipari Tulajdon Oltalmáról Szóló Rendelet], Službene Novine Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca [A Szerb-Horvát-Szlovén Királyság Hivatalos Közlönye], 1920/265. sz.

⁴ *Zakon o nevažnosti pravnih propisa donetih pre 6. aprila 1941. godine i za vreme neprijateljske okupacije* [Az 1941. április 6-a előtt és az ellenséges megszállás alatt elfogadott jogszabályok hatályon kívül helyezéséről szóló törvény], Službeni list Federativne Narodne Republike Jugoslavije [a Jugoszláv Szövetségi Népköztársaság Hivatalos Lapja], 1946/86. sz.

⁵ *Zakon o pronalascima i tehničkim unapređenjima* [A találmányokról és technikai fejlesztésekről szóló törvény], Službeni list FNRJ [A Jugoszláv Szövetségi Népköztársaság Hivatalos közlönye], 1948/108 sz.

lehetett oltalmazni.⁶ A hazai feltalálók számára elérhető feltalálói tanúsítvány nem biztosította a találmány kizárólagos gazdasági hasznosítására irányuló jogosultságot. A kizárólagos hasznosítási jog jogosultja (mind belföldön, mind külföldön) az állam volt. A feltalálónak a feltalálói tanúsítvány alapján csak személyhez fűződő jogai voltak a találmánnyal kapcsolatban, hasznosítási díjra pedig csak akkor volt jogosult, ha a találmány gazdasági hasznosítást nyert: a feltalálónak csupán a feltalálói minőségének az elismerésére volt joga, illetve méltányos díjazásra az államtól a találmány gazdasági hasznosítása esetén.⁷

Az 1948. évi Törvénnyel bevezetett dualista rendszer (a feltalálói tanúsítvány és a szabadalom kettőssége), azonban, meglehetősen sikertelennek bizonyult, ezért egyre gyakrabban hangzott el szakmai körökben az az álláspont, hogy át kell térni a találmányok egységes, csak szabadalom formájában történő oltalmára, de továbbra is vitatott volt, hogy mely kizárólagos jogok jogosultja legyen a feltaláló.⁸ A találmányok oltalmának új megközelítése az 1960. évi *Találmányokról és technikai fejlesztésekről szóló törvényben*⁹ nyert tételes jogi formát, amely szerint a szabadalom a találmányok egyetlen oltalmi eszköze. Ezt az 50-es évek elején bekövetkezett szemléletváltás indokolta, amelynek lényegi eleme a társadalmi tulajdon fokozatos felszámolása és a szocialista öngazgatás egy sajátos modelljének, a dolgozói öngazgatás bevezetése, amely magában foglalta a találmányok hasznosításával, és ezzel kapcsolatban, a szabadalmi jog egyes tartalmi elemeinek a piacgazdaság elvei szerinti megközelítését.¹⁰

Időrendi sorrendben a következő szabadalmi törvény a *Találmányok, technikai fejlesztések és használati minták oltalmáról szóló törvény*¹¹ volt, amelyet 1981-ben fogadtak el. A jogalkotó e törvénnyel az

---

⁶ Ld. Sandra FIŠER, *Patent kao subjektivno pravo* [A szabadalom mint alanyi jog], Centar za izdavačku delatnost Pravnog fakulteta u Novom Sadu, Novi Sad, 21. old.

⁷ Ld. Slobodan MARKOVIĆ, *Patentno pravo* [Szabadalmi jog], Nomos, Beograd, 1997, 20. old.; FIŠER, *Patent kao subjektivno pravo*, id. mű, 21. old.

⁸ Ld. Miodrag JANJIĆ, *Prinudna licenca u materiji patenata u uporednom i domaćem pravu* [A kényszerlicencia intézménye a szabadalmi jog területén a nemzetközi és a hazai jogban], Institut za uporedno pravo, Beograd, 1962, 25. old.

⁹ *Zakon o pronalascima i tehničkim unapređenjima* [A találmányokról és technikai fejlesztésekről szóló törvény], Službeni list FNRJ [A Jugoszláv Szövetségi Népköztársaság Hivatalos Közlönye], 1960/44 és 1962/28. sz. (a továbbiakban: TTFT1960).

¹⁰ Ld. MARKOVIĆ, *Patentno pravo*, id. mű, 20. old.

¹¹ *Zakon o zaštiti pronalazaka, tehničkih unapređenja i znakova razlikovanja* [A talál-

ipari tulajdonnal kapcsolatos különböző jogintézményeket teljes körűen, egy jogszabályban kívánta szabályozni. A törvény elfogadására egy sajátos nemzetközi gazdasági-politikai kontextusban került sor, amelyet a fejlődő országok egyre erőteljesebb nemzetközi fellépése és érdekérvényesítése fémjelez.¹² A fejlődő országok nemzetközi befolyásának növekedését a 70-es évek elején bekövetkezett olajválság okozta, amely megmutatta mennyire sérülékeny a fejlett országok gazdasága, amennyiben a fejlődő országokban lévő természeti erőforrásokhoz való hozzáférésük nehézségekbe vagy akadályokba ütközik. Kihhasználván ezt a helyzetet, a fejlődő országok egyre határozottabban követelték egy új nemzetközi gazdasági rend felállítását, amelyben méltányosabb alapokra helyeznék a fejlett és a fejlődő országok közötti együttműködési modelleket.¹³ Ennek fényében a fejlődő országokban fokozatosan egyre világosabbá és hangsúlyosabbá vált az az álláspont, hogy a szabadalom, különösen a nemzeti/egyenlő elbánás elve miatt, nem más mint a technológiai kolonizáció eszköze a fejlett országok kezében. A kritikák mindegyikétől a szabadalomból származó jogosultságok kizárólagossága és egyáltalán a szabadalom létjogosultságát érintették, a kialakult viták során pedig felmerült a szabadalmi jog negatív hatásainak az enyhítését szolgáló megoldások feltárásának igénye.¹⁴ Ezeknek a törekvéseknek a fényében a Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO) és más nemzetközi szervezetek keretén belül a 70-es évek közepétől megkezdődtek a tárgyalások a Párizsi Egyezmény, és általában véve a szabadalmi jog nemzetközi szabályozásának megreformálására.¹⁵

A Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság (JSzSzK), mint az El Nem Kötelezett Országok Mozgalmának és a 77-es Csoport (77 fejlődő országot felölelő nemzetközi együttműködési forma) prominens tagja, ezekben a folyamatokban aktív szerepet vállalt.¹⁶ Ebből az okból kifolyólag egyáltalán nem meglepő, hogy a jugoszláv jogalkotó az 1981. évi törvényben a szabadalmi jog intézményét rendkívül szigorú és szűk törvényi keretek közé szorította, amihez a jogösszehasonlítási modellt a

---

mányok, technikai fejlesztések és használati minták oltalmáról szóló törvény] Službeni list SFRJ [A Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság Hivatalos Lapja], 1981/34, 1990/3 és 1990/20 sz. (a továbbiakban: TTFHMOT).

¹² Ld. MARKOVIĆ, *Patentno pravo*, id. mű, 20. old.

¹³ Uo.

¹⁴ Uo.

¹⁵ Uo.

¹⁶ Ld. MARKOVIĆ, *Patentno pravo*, id. mű, 21. old.

latin amerikai államok ipari tulajdoni szabályozása képezte.¹⁷ Ezt mi sem fémjelzi egyértelműben mint a Törvény azon rendelkezése, többek között, amely szerint a szabadalmasnak csak akkor volt kizárólagos joga a találmány alapján gyártott termékek forgalomba helyezésére, ha a találmányt előzetesen a JSzSzk területén gazdaságilag hasznosította¹⁸, valamint azon rendelkezése, amely az oltalmi időt mindössze hét évre korlátozta, amely csak akkor volt meghosszabbítható további hét évre, amennyiben a szabadalmazott találmány valós és jelentékeny gazdasági hasznosítására sor került a JSzSzk területén¹⁹.

Az 1980. évi Törvény az alkalmazásának első tíz évében nem mutatott fel érzékelhető hozzájárulást az ország technológiai fejlődéséhez. Emellett, a nyolcvanas évek során alapvető változásokon ment keresztül az a politikai és ideológiai kontextus, amelynek hatása alatt született meg a Törvény: a fejlődő országok nemzetközi politikai befolyása csökkent, a fejlett országok „rendezték soraikat” és újból kezükbe vették a nemzetközi gazdasági folyamatok irányítását.²⁰ Jugoszláviában, másrészt, érezhetően gyengült a társadalmi tulajdonba és az öngazgatásra épülő szocializmusba vetett mindaddig rendületlen hit és megkezdődött a gazdasági rendszer átalakítása, amelynek során előtérbe került a piac megnyitásának, a magánkezdeményezés és a szabad verseny fejlesztésének igénye.²¹ A külpolitika terén, pedig, a nyolcvanas évek a JSzSzk számára az El Nem Kötelezettek Mozgalmától való fokozatos eltávolodást és az Európai Közösségek (Európai Unió) felé való közeledést jelentette.²² Ebben a kontextusban egyértelművé vált a szabadalmi jogi szabályozás reformja, az időközben elfogadott Európai Szabadalmi Egyezményvel való összehangolása, ami ugyanakkor a szabadalmi jog klasszikus intézményeihez való visszatérést is jelentette.²³ A Törvény átfogó módosításaira 1990-ben került sor, két alkalommal. A legjelentősebb újítások közül különösen említésre érdemes, hogy lehetővé vált a vegyi- és gyógyszeripari találmányok szabadalmaztatása, valamint az, hogy az oltalmi időt a jogalkotó húsz évre terjesztette ki.²⁴

---

¹⁷ Uo.

¹⁸ Ld. TTFHMOT, 45. szak.

¹⁹ Ld. TTFHMOT, 51. szak.

²⁰ Ld. MARKOVIĆ, *Patentno pravo*, id. mű, 21. old.

²¹ Uo.

²² Uo.

²³ Uo.

²⁴ Ld. MARKOVIĆ, *Patentno pravo*, id. mű, 21-22. old.

Az 1980. évi Törvény 1990. évi módosításai megnyitották az utat a jugoszláv szabadalmi jog teljes körű konszolidációja előtt, az összehasonlító és nemzetközi szabadalmi jogi szabályozás legkorszerűbb jogi megoldásai mentén. Az öngazgatási gazdaságirányítási rendszer felhagyása utáni első szabadalmi jogi jogszabály, az 1995. évi *Törvény a szabadalmakról*²⁵ volt, amelyben e konszolidálódási folyamat számos tekintetben testesült meg. A legjelentősebb újítást a törvényben a találmányok szabadalmi oltalmának egyik külön válfajának, az ún. „kis-szabadalom”-nak, azaz a használati mintának a bevezetése volt. A használati minta gyakorlatilag ugyanolyan tartalmú kizárólagos jogosítványokat hoz létre mint a szabadalom, viszont olyan találmányokra vonatkozólag lehet kérelmezni, amelyek a szabadalmaztatható találmányokhoz képest alacsonyabb műszaki színvonalat jelentenek, a jóváhagyási eljárás pedig rövidebb, egyszerűbb és olcsóbb, de az oltalmi idő is rövidebb (mindössze tíz év). A 90-es évek Jugoszláviájában (Jugoszláv Szövetségi Köztársaság – „harmadik” Jugoszlávia) az egyik legnagyobb kihívás a szabadalmi jog területén a hazai feltalálók szabadalmi jogi oltalmának a fokozásának az igénye volt, akik csak kivételes esetben tudtak olyan találmányt felmutatni, amely versenyben a külföldi feltalálókkal, eleget tett volna a szabadalmaztatás feltételeinek. Így, hogy találmányaik ne maradjanak szabadalmi jogi oltalom nélkül (amelyek igaz alacsonyabb műszaki színvonalat képviseltek), a jogalkotó megalkotta számukra a használati minta intézményét, amely 10 éves időszakra biztosított a szabadalomhoz hasonló jogi oltalmat.²⁶

A következő, 2004. évi *Törvény a szabadalmakról*²⁷ volt az utolsó szövetségi, vagy akkor már konföderációs szinten, Szerbia és Montenegró Államközössége szintjén elfogadott szabadalmi jogi törvény a jugoszláv államban.

---

²⁵ *Zakon o patentima* [Törvény a szabadalmakról], Službeni list SRJ [A Jugoszláv Szövetségi Köztársaság Hivatalos Lapja], 95/15, 95/35 és 96/28. sz. (a továbbiakban: TSz1995).

²⁶ Ld. MARKOVIĆ, *Patentno pravo*, id. mű, 22. old.

²⁷ *Zakon o patentima* [Törvény a szabadalmakról], Službeni list SCG [Szerbia és Montenegró Államközösségének Hivatalos Lapja], 2004/32, 2004/35 sz., Službeni glasnik RS [A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye], 2006/115 sz. (a továbbiakban: TSz2004).

2. A szabadalmi jog tételes jogi szabályozása Szerbiában

A hatályos, 2011. évi *Szabadalmakról szóló törvény*²⁸ elfogadására az Európai Unió és a Szerb Köztársaság közötti kereskedelemről és kereskedelemmel kapcsolatos kérdésekről szóló átmeneti megállapodás implementációja céljából került sor, amely a szerb belső jognak az Európai Uniói irányelveivel és rendeleteivel való teljes harmonizációját írja elő.²⁹ Az említett Megállapodással a Szerb Köztársaság vállalta, hogy megteszi a szükséges intézkedéseket, hogy a Megállapodás nemzetközi jogi hatálybalépésétől számítva legkésőbb öt éven belül biztosítja a szellemi-, ipari- és kereskedelmi tulajdon olyan szintű oltalmát, amely megfelel az Európai Unióban biztosított oltalom szintjének, ami magában foglalja hatékony jogi eszközök bevezetését is, amelyek az elvárt oltalmi szint megvalósulásához szükséges. A Megállapodás végrehajtására létrehozott Bizottság 2010. március 2-ai határozata alapján, e határidő 2009. január 1-én kezdett el telni. Ennek alapvető jelentősége van, mert a szerbiai termékek versenyképességét az európai és világpiacon csakis a találmányok jogi oltalmának olyan rendszere biztosítja, amely megfelel a találmányoknak az Európai Unióban létező oltalmi rendszerének.³⁰ Ezekből az okokból kifolyólag egy új szabadalmi törvény elfogadásának szükségességére utal *A szellemi tulajdon fejlesztéséről szóló a 2011-2015 közötti időszakra vonatkozó stratégia* is, melyet a Kormány 2011. június 23-án fogadott el.³¹

E vállalat figyelembe véve, az új Szabadalmi törvény a következő uniós irányelvek és rendeletek tartalmát építi be a szerb belső jogba:

---

²⁸ *Zakon o patentima* [Törvény a szabadalmakról], Službeni glasnik RS [A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye], 2011/99. sz. (a továbbiakban: TSz2011).

²⁹ A szerb jogban kihirdetve: *Zakon o potvrđivanju Prelaznog sporazuma o trgovini i trgovinskim pitanjima između Evropske Zajednice, s jedne, i Republike Srbije, s druge strane* [Törvény az Európai Unió és a Szerb Köztársaság közötti kereskedelemről és kereskedelemmel kapcsolatos kérdésekről szóló átmeneti megállapodás kihirdetéséről], Službeni glasnik RS – Međunarodni ugovori [A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye – Nemzetközi szerződések], 2008/83. sz.

³⁰ Ld. *Stručni komentar novog Zakona o patentima* [Szakmai kommentár az új Szabadalmakról szóló törvényhez], Paragraflex elektronikus jogi adatbázis.

³¹ *Strategija razvoja intelektualne svojine za period od 2011. do 2015. godine usvojenu od strane Vlade Republike Srbije* [A szellemi tulajdon fejlesztéséről szóló a 2011-2015 közötti időszakra vonatkozó, a Szerb Köztársaság Kormánya által elfogadott stratégia], A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye (Službeni glasnik RS), 2011/49 sz. Ld. Stratégia, 20. old.

az Európai Parlament és a Tanács 98/44/EK irányelve (1998. július 6.) a biotechnológiai találmányok jogi oltalmáról; az Európai Parlament és a Tanács 2004/48/EK irányelve (2004. április 29.) a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről; az Európai Parlament és a Tanács 1610/96/EK rendelete (1996. július 23.) a növényvédő szerek kiegészítő oltalmi tanúsítványának bevezetéséről; az Európai Parlament és a Tanács 469/2009/EK rendelete (2009. május 6.) a gyógyszerek kiegészítő oltalmi tanúsítványáról; az Európai Parlament és a Tanács 816/2006/EK rendelete (2006. május 17.) a közegészségügyi problémákkal küzdő országokba történő kivitelre szánt gyógyszeripari termékek előállításával kapcsolatos szabadalmak kényszerengedélyezéséről, etc.

A Törvény rendelkezései az említett közösségi jogszabályokkal megfelelő szinten és értelemben harmonizált ahhoz, hogy Szerbiában a találmányok jogi oltalmának olyan rendszere alakuljon ki, amely kompatibilis az Európai Unióban létező oltalom szintjével és minőségével.³² Ezzel egyúttal Szerbia a szabadalmi jog terén teljesítette a Stabilizációs és Társulási Megállapodásban vállalt harmonizációs kötelezettségeit.³³

Emellett a jogalkotó az új Szabadalmi törvényben magasabb szintre helyezte a belső szabadalmi jognak a szabadalmi jog nemzetközi forrásainak való megfelelését, amelyek alkalmazását a Szellemi Tulajdon Világszervezete felügyeli. Ezek nevezetesen a Szellemi Tulajdonjogok Kereskedelmi Vonzatairól szóló Megállapodás (TRIPS)³⁴, az 1970. évi Szabadalmi Együtműködési Szerződés, illetve az erre vonatkozó Végrehajtási Szabályzat³⁵, a 2000. évi Szabadalmi jogi Szerződés³⁶,

---

³² Uo.

³³ A szerb jogban kihirdetve: *Zakon o potvrđivanju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih Zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije, sa druge strane* [Törvény a Stabilizációs és társulási megállapodás kihirdetéséről, amely egyrészt az Európai Közösségek és tagállamaik, másrészt a Szerb Köztársaság között jött létre], Službeni glasnik RS – Međunarodni ugovori [A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye – Nemzetközi szerződések], 2008/83. sz.

³⁴ Habár Szerbia még nem részes állama a TRIPS Egyezménynek, a szellemi alkotásokra, így a szabadalmi jogra vonatkozó szabályozását jelentős mértékben összehangolta az Egyezmény tartalmával.

³⁵ A szerb jogban kihirdetve: *Zakon o potvrđivanju ugovora o saradnji u oblasti patenata, sa pravilnikom za sprovođenje ugovora o saradnji u oblasti patenata* [Törvény a Szabadalmi Együtműködési Szerződés, illetve az erre vonatkozó Végrehajtási Szabályzat kihirdetéséről], Službeni list SRJ – Međunarodni ugovori [A Jugoszláv Szövetségi Köztársaság Hivatalos lapja – Nemzetközi szerződések], 1996/3. sz.

³⁶ A szerb jogban kihirdetve: *Zakon o potvrđivanju Ugovora o patentnom pravu* [Törvény a Szabadalmi jogi Szerződés kihirdetéséről], Službeni glasnik RS – Međunarodni

amely 2010-ben lépett nemzetközi jogilag hatályba, valamint az 1971-ben elfogadott, a Szabadalmak osztályozásáról szóló Strasbourgi Megállapodás³⁷, amely 2009-ben lépett nemzetközi jogi hatályba, illetve 2010-ben kezdődött meg alkalmazása.

Az Európai Szabadalmi Hivatal felügyeleti körébe tartozó nemzetközi egyezmények közül az 1973. évi Európai Szabadalmak Megadásáról szóló Egyezményt kell kiemelni, amelynek Szerbia 2010-ben vált részes államává.³⁸

A törvény megalkotásához alapot képező törvénytervezet kidolgozásában, amelyet a Szellemi Tulajdon Hivatala 2010-ben tett közzé honlapján és bocsátott széleskörű társadalmi vitára³⁹, a jogalkotó számos külföldi szabadalmi törvényt vett figyelembe. Kimutatható a dán, görög, osztrák, szlovák, magyar, bolgár, román és szlovén szabadalmi jogi jogalkotás, kisebb-nagyobb hatása.⁴⁰ A tervezet 2010. október 19-én kapott hivatalos kormányzati támogatást, amikor a Szerb Köztársaság Kormányának Gazdasági és Pénzügyi Bizottsága a Kormány 110. ülésén határozat formájában elfogadta az új szabadalmi törvény tervezetének munkaváltozatára vonatkozó közvita programját. Ennek alapján a Szellemi Tulajdon Hivatalában 2010. október 25-e és november 8-a között megszerzésre került a törvénytervezet közvitéja.⁴¹ November 5-én kerek-

---

ugovori [A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye – Nemzetközi szerződések], 2010/19. sz.

³⁷ A szerb jogban kihirdetve: *Zakon o potvrđivanju strazburškog sporazuma o međunarodnoj klasifikaciji patenata od 24. marta 1971. godine, sa izmenama od 28. septembra 1979. godine* [Törvény a Szabadalmak osztályozásáról szóló 1971. március 24-én elfogadott, majd 1979. szeptember 28-án módosított Strasbourgi Megállapodás kihirdetéséről], Službeni glasnik RS – Međunarodni ugovori [A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye – Nemzetközi szerződések], 2009/42. sz.

³⁸ A szerb jogban kihirdetve: *Zakon o potvrđivanju Konvencije o priznavanju evropskih patenata (Konvencija o evropskom patentu) od 5. oktobra 1973. godine, sa izmenama člana 63. konvencije o evropskom patentu od 17. decembra 1991. godine i izmenama od 29. novembra 2000. godine* [Törvény az Európai Szabadalmak Megadásáról szóló 1973. október 5-én elfogadott Egyezmény kihirdetéséről (Európai Szabadalmi Egyezmény), a 63. szak 1991. december 17-ei, valamint az Egyezmény 2000. november 29-ei módosításaival], Službeni glasnik RS – Međunarodni ugovori [A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye – Nemzetközi szerződések], 2010/5. sz.

³⁹ Ld. DUDÁS Attila, *Az új szerbiai Szabadalmakról szóló törvényről*, Magyar Jog, 2012/7. sz., 443-448. old, 444 old.

⁴⁰ Uo.

⁴¹ Lásd *Analiza efekata Zakona o patentima* [A Szabadalmakról szóló törvény hatástanulmánya], 15. old. Hivatkozás: DUDÁS, *Az új szerbiai Szabadalmakról szóló törvény-*

asztal-beszélgetést szervezett a Hivatal, melyen részt vettek a Honvédelmi Minisztérium, igazságszolgáltatási szervek (Legfelsőbb Igazságügyi Tanács, Legfelsőbb Semmítőszék, Gazdasági Fellebbviteli Bíróság, a belgrádi Gazdasági Bíróság és Felsőbíróság, az újvidéki Felsőbíróság), felsőoktatási intézmények, kutatási és fejlesztési központok (a Belgrádi Egyetem Jogtudományi Kara, a Gépészeti Kar Innovációs Központja, az Elektrotechnikai Kar Innovációs Központja, a Szervezéstudományi Kar Innovációs Központja, a Műszaki Tudományi Karok Ügyviteli-Technológiai Inkubátora, az Újvidéki Egyetem Műszaki Tudományi Karának Központja a Szellemi Tulajdonért, a Mihajlo Pupin Intézet), a Szerb Gazdasági Kamara, szakmai és tudományos egyesületek képviselői, valamint szabadalmi ügyvivők és ügyvédek is.⁴² A tervezet alapul vételével, de a közvitán elhangzott észrevételek figyelembevételével, született meg 2011 első felében az új szabadalmi törvény javaslata, melyet a Kormány 2011. július 7-én megtartott ülésén fogadott el.⁴³ A javaslat hamarosan törvényhozó eljárásba került és 2011 december végén a Képviselőház elfogadta az új Szabadalmakról szóló törvényt.

A 2011. évi Szabadalmakról szóló törvény legjelentősebb újdonságai közül a következőket kell mindenféleképpen kiemelni.

A törvény kötelezővé teszi az újdonságkutatási jelentés elvégzését a szabadalmi bejelentés közzététele előtt.⁴⁴ A 2004. évi törvény szerint a szabadalmi bejelentés érdemi vizsgálatát a szabadalmi bejelentés közzététele után a bejelentő kérelmezhet, legkésőbb a közzétételtől számított hat hónapon⁴⁵, illetve a határidő leteltét igazoló értesítést követő 30 napon belül⁴⁶. Ennélfogva a bejelentő csak hosszú idő múlva szerezhetett információt arról, hogy a találmány, melynek szabadalmaztatását igényli, újnak minősül-e, amikor már a szabadalmi bejelentés közzététele megtörtént a találmány pedig már a technika állását képezte. Az új

---

ről, id. mű, 444. old.

⁴² Uo.

⁴³ Lásd a Szerb Köztársaság Kormányának honlapját <http://www.srbija.gov.rs/vesti/vest.php?id=156129> (a honlap megtekintve 2017. november 10-én).

A Szellemi Tulajdon Hivatalában 2010. november 5-én megtartott kerekasztal-beszélgetésen felvetett érvekről, valamint az elfogadott és nem elfogadott módosítási indítványokról lásd a Szabadalmakról szóló törvény hatástanulmányát, 17-27. old. Idézve: DUDÁS, *Az új szerbiai Szabadalmakról szóló törvényről*, id. mű, 444. old.

⁴⁴ Ld. TSz2011, 100. szak.

⁴⁵ Ld. TSz2004, 42. szak. 1. bek.

⁴⁶ Ld. TSz2004, 42. szak. 2. bek.

rendelkezés célja, hogy a bejelentő minél rövidebb időn belül szerezzen tudomást találmánya újdonságáról és találmányi jellegéről, mint a szabadalmazhatóság feltételeiről. Ezt az új törvény úgy éri el, hogy elrendeli az újdonságkutatási jelentés elvégzését már a szabadalmi bejegyzés alapján, annak közzététele előtt.

A törvény új szabályozást tartalmaz az ún. „kisszabadalom” tekintetében is. A 2004. évi törvénnyel⁴⁷ ellentétben, az 2011. évi törvény szerint a kisszabadalommal oltalmazott találmánynak is ugyanolyan feltalálói tevékenységi szinttel kell rendelkeznie, mint a szabadalomképes találmánynak, azzal az eltéréssel, hogy kisszabadalommal nem lehetséges a találmány szerkezeti vagy funkcionális összetételének oltalma.⁴⁸ Emellett, az új törvény különbséget tesz az elismert és a kivizsgált kisszabadalom között. Az e két oltalmi alakzat közötti különbségtételt a gyakorlatban észlelt gyakori visszaélések tették célszerűvé, mert a kisszabadalom bejelentői, már a bejelentés ténye alapján, gyakran indokolatlanul kérelmeztek bírósági biztosítási intézkedést a találmány harmadik személy általi felhasználásának megakadályozása céljából. Most már csak akkor lehet ilyen biztosítási intézkedést kérelmezni, ha az elismert kisszabadalom rendelkezik kivizsgálási igazolással. Ennek következtében vált szükségessé, a feltalálói tevékenység megítélése szempontjából, a kisszabadalom és a szabadalom kiegyenlítése és a kisszabadalom tízéves oltalmi idejének előírása.⁴⁹ A jóhiszemű harmadik személyek érdekeit, akik a találmányt a bejelentés közzététele és a szabadalom megadása közötti időszakban felhasználták, szolgálja a bejelentés sürgősségi eljárásban történő kivizsgálása. Az új törvény értelmében a bíróság elrendelheti a Szellemi Tulajdon Hivatalának, hogy szabadalmaztatási eljárást sürgősségi eljárásként folytassa le.⁵⁰

A 2011. évi törvény által bevezetett számos újításra azért volt szükség, mert a 2004. évi törvény elfogadása idején Szerbia még nem volt részes állama az Európai Szabadalmi Egyezménynek, de rendelkezéseinek alkalmazását kiterjesztette Szerbia területére. Ez a helyzet a 2004. évi törvény több rendelkezésének a tartalmára is kihatással volt (az európai szabadalmi bejelentés joghatása, az európai szabadalom kiterjesztett joghatása, az európai kiterjesztett joghatással rendelkező szaba-

---

⁴⁷ Ld. TSz2004, 134. szak. 1. bek.

⁴⁸ Ld. TSz2011, 163. szak.

⁴⁹ Ld. a 2011. évi Törvény tervezetének megindoklását, 3. old. Hivatkozás: DUDÁS, *Az új szerbiai Szabadalmakról szóló törvényről*, id. mű, 445. old.

⁵⁰ Ld. TSz2011, 105. szak.

dalmaknak a szabadalmi lajstromba történő bejegyzési eljárása, az európai szabadalom kiterjesztett joghatásért és annak fenntartásáért fizetendő díjak, a szabadalmi oltalom egyidejű létrejötte, amikor a kiterjesztett európai szabadalom és a nemzeti szabadalom ugyanazzal a bejelentési vagy elsőbbségi dátummal rendelkeznek, etc.).⁵¹ Tekintettel azonban arra, hogy 2010. október 1-én az Európai Szabadalmi Egyezmény Szerbia területén is hatályossá vált, célszerűtlenné vált az európai szabadalom kiterjesztett joghatására hivatkozni, ezért a 2011. évi törvény már egyértelműen az európai szabadalmaztatási eljárás és a megadott európai szabadalom kategóriákat ismeri.⁵² Ugyanezen logika mentén, a 2011. évi törvénynek szabályoznia kellett Az európai szabadalmak elismeréséről szóló egyezményt becikkelyező törvény további hatályát is. Az új szabadalmi törvény így előírja, hogy hatálybalépésével hatályukat veszítik Az európai szabadalmak elismeréséről szóló egyezményt becikkelyező törvény 3-13. szakaszai⁵³, azzal, hogy mindaddig lehetséges lesz a kiterjesztett európai szabadalmi bejelentések átadása, amíg az Európai Szabadalmi Hivatal nem fejez be minden olyan eljárást, amelyben Szerbia mint az európai szabadalom kiterjesztett joghatását elismerő országgént szerepel⁵⁴.

A 2011. évi Szabadalmi törvény előíranyozza a bejelentő fellebbezési jogát a Szellemi Tulajdon Hivatalának végzése ellen. A Törvény elfogadása idején hatályos általános közigazgatási jogi szabályozás szerint, a minisztériumok vagy más önálló közigazgatási szerv, illetve közigazgatási szervezet végzése ellen csak akkor volt helye fellebbezésnek, ha ezt a jogorvoslati lehetőséget külön törvény irányozta elő.⁵⁵ A 2004. évi szabadalmi törvény nem irányozta elő a fellebbezés lehetőségét a

---

⁵¹ Ld. a 2011. évi Törvény tervezetének megindoklását, 3. old. Hivatkozás: DUDÁS, *Az új szerbiai Szabadalmakról szóló törvényről*, id. mű, 445. old.

⁵² Uo.

⁵³ Ld. TSz2011, 176. szak. 1. bek. 2. pont.

⁵⁴ Ld. TSz2011, 174. szak.

⁵⁵ Ld. *Zakon o opštem upravnom postupku* [Általános közigazgatási eljárásról szóló törvényt], Službeni list SFRJ [A Jugoszláv Szövetségi Köztársaság Hivatalos Lapja], 97/33 és 2001/31 sz., Službeni glasnik RS [A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye], 2010/30 sz., 213. szak. A hatályos szabályozás szerint az elsőfokú közigazgatási végzés ellen az ügyfél fellebbezéssel élhet, ha a fellebbezést külön törvény nem zárja ki. Ld. *Zakon o opštem upravnom postupku* [Általános közigazgatási eljárásról szóló törvényt], Službeni glasnik RS [A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye], 2016/18 sz., 151. szak. 1. bek. A hatályos Ket. szerint csak a Kormány közigazgatási végzése ellen nem lehet fellebbezést benyújtani. Ld. 151. szak. 2. bek.

Szellemi Tulajdon Hivatalának végzései ellen, így a szabadalom bejelentőnek csak közigazgatási per kezdeményezésére volt lehetősége. Az eddigi gyakorlat szerint a közigazgatási bíróság az ilyen perekben általában kasszációs jogkörben járt el, azaz csak a közigazgatási aktus törvényességét vizsgálta. Ennélfogva, amennyiben a bíróság a kereseti kérelmet megalapozottnak ítélte, a Szellemi Tulajdon Hivatalát új határozat hozatalára marasztalta. A bíróság csak kivételesen határozott ilyen ügyekben reformatórius jogkörben, azaz a megtámadott közigazgatási aktus érdemi megváltoztatásával. Ebből kifolyólag a Szellemi Tulajdon Hivatala végzéseinek bírósági felülvizsgálata nem bizonyult hatékony jogvédelemnek.⁵⁶ Ezt a hiányosságot hivatott enyhíteni a 2011. évi Szabadalmi törvény, amely kétfokú közigazgatási eljárást irányoz elő: a szabadalmi bejelentések alapján első fokon a Szellemi Tulajdon Hivatala határoz, másodfokon pedig a Kormány.⁵⁷ A kétfokú közigazgatási eljárás bevezetésének a célja a szabadalom és kisszabadalom megadásának eljárása és a többi ipari tulajdon megadására vonatkozó eljárások közötti aszimmetria elhárítása volt, mert a szabadalmi eljárás az előző szabályozás szerint egyfokú közigazgatási eljárás volt, míg a többi ipari tulajdon esetében kétfokú.⁵⁸

Az új törvény kifejezetten előírja a felülvizsgálati kérelem benyújtásának lehetőségét a találmány- és szabadalombitorlási perekben hozott másodfokú jogerős ítéletek ellen.⁵⁹ A törvény megalkotói fontosnak tartották, hogy az új szabadalmi törvény egyértelműen előírja a felülvizsgálat lehetőségét⁶⁰, mert a gyakorlatban kérdésessé vált, hogy a 2004. évi Perrendtartási törvény 2009. évi módosításai szerint ezekben a perekben megengedett-e a felülvizsgálat, ha a kereseti kérelem vagyoni és nem vagyoni követeléseket is tartalmaz, azaz hogyan kell meghatározni a pertárgy értékét, mivel a Pp. 2009. évi módosításai szerint felülvizsgálati kérelemnek csak akkor volt helye, ha a pertárgy értéke polgári perekben meghaladta a 100.000 eurót, illetve gazdasági perekben a

---

⁵⁶ Ld. a Tervezet megindoklását, 4. old. Hivatkozás: DUDÁS, *Az új szerbiai Szabadalmakról szóló törvényről*, id. mű, 445. old.

⁵⁷ Ld. TSz2011., 38. szak. 2. bek.

⁵⁸ Lásd a Szellemi tulajdon fejlesztéséről szóló a 2011-2015 közötti időszakra vonatkozó stratégiát, 17. old. Hivatkozás: DUDÁS, *Az új szerbiai Szabadalmakról szóló törvényről*, id. mű, 445. old.

⁵⁹ Ld. TSz2011, 144. szak.

⁶⁰ Lásd a Szabadalmi törvény hatástanulmányát, 10. old. Hivatkozás: DUDÁS, *Az új szerbiai Szabadalmakról szóló törvényről*, id. mű, 446. old.

300.000 eurót.⁶¹ Időközben, 2011 szeptemberében új Pp. került elfogadásra, de ennek a pertárgyértékre, mint a felülvizsgálati kérelem benyújtásának feltételére vonatkozó rendelkezései nem térnek el a 2004. évi Pp. rendelkezéseitől.⁶² Kifejezetten szabályozza ugyanakkor, hogy felülvizsgálati kérelem benyújtására mindig van lehetőség, ha azt külön törvény előírja.⁶³ Ilyen külön törvénynek minősül az új szabadalmi törvény is, amely elődjével ellentétben kifejezetten előírja a felülvizsgálati jogosultságot találmány- és szabadalombitorlási perekben, a pertárgy értékétől függetlenül.

A 2011. évi törvény kibővíti azoknak az okoknak a jegyzékét, amelyek miatt kérelmezhető a szabadalmi oltalom újra érvénybe helyezése. Az új szabályozás lehetővé teszi a szabadalmi oltalom újra érvénybe helyezését a fenntartási díj fizetésének elmulasztása esetén is⁶⁴, ami összhangban van a Szabadalmi Együtműködési Szerződés Végrehajtási Szabályzatával. Ez a megoldás kétségtől előnyös a bejelentők, azaz a szabadalmasok számára, mert a gyakorlatban a szabadalmi oltalom újra érvénybe helyezését leggyakrabban a fenntartási díj fizetésének elmulasztása miatt kérelmezik.⁶⁵

A törvény ezen kívül kifejezetten szabályozza a szabadalom vagy kisszabadalom zálogbehelyezésének kérdését is. A 2003-ban elfogadott ingó dolgokon létesített bejegyzett zálogjogról szóló törvény szerint ingójelzálog tárgya szellemi tulajdon is lehet, azzal, hogy a szabadalmon létesített ingójelzálog a szabadalmak lajstromába történő bejegyzés pillanatában keletkezik.⁶⁶ A 2004. évi szabadalmi törvény azonban nem szabályozta a szabadalmakon és kisszabadalmakon létesített ingójelzálo-

---

⁶¹ Ld. *Zakon o parničnom postupku* [Polgári perrendtartásról szóló törvényt], Službeni glasnik RS [A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye], 2004/125 és 2009/111 sz., 394. szak. 2. bek., illetve 486. szak.

⁶² Ld. *Zakon o parničnom postupku* [Polgári perrendtartásról szóló törvényt], Službeni glasnik RS [A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye], 2011/72 sz., 403. szak. 3. bek., illetve 485. szak.

⁶³ Ld. a 2011. évi Polgári perrendtartásról szóló törvény 403. szak. 2. bek.

⁶⁴ Ld. TSz2011, 73. szak.

⁶⁵ Ld. a Szabadalmi törvény hatástanulmányát, 10. old. Hivatkozás: DUDÁS, *Az új szerbiai Szabadalmakról szóló törvényről*, id. mű, 446. old.

⁶⁶ Ld. *Zakon o založnom pravu na pokretnim stvarima upisanim u registar* [Az Ingóságokon létesített bejegyzett zálogjogról szóló törvény], Službeni glasnik RS [A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye], 2003/57, 2005/61 és 2006/64 sz., 14. szak. 3. bek.

gok bejegyzési eljárását.⁶⁷ Ezt a kérdéskört a 2011. évi törvény részletesen szabályozza.⁶⁸

Végül fontos kiemelni, hogy a 2011. évi Szabadalmakról szóló törvény a „Polgári jogi oltalom” és „Büntetőjogi rendelkezések” c. részeiben megvalósítja a TRIPS Egyezménynek és A szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló 2004/48/EK irányelvnek a szabadalmas jogainak oltalmazásáról szóló rendelkezéseivel való jogharmonizációt.⁶⁹ A szabadalmak jogi oltalma céljából az új törvény átfogóbban szabályozza a szabadalombitorlás esetén elrendelhető bírósági biztosítási intézkedéseket és a bizonyítékok biztosítását szolgáló intézkedéseket, valamint törvénnyel meghatározott személyek tájékoztatási kötelezettségét, bírósági határozat alapján, olyan áruk és szolgáltatások származásával és terjesztői hálózatával kapcsolatosan, amelyek szabadalombitorlásnak minősülnek vagy a bejelentésből eredő jogosultságok sérelmét jelentik.⁷⁰

3. Összegző gondolatok

Szerbia hivatalosan is megnyitotta az Európai Unióhoz való csatlakozási tárgyalásait, amelyek során a szellemi tulajdon oltalmának kérdése külön, 7. csatlakozási tárgyalási fejezetnek minősül. Az Európai Unió előzetes értékelése 2014. szeptember 24. és 2014. november 11. között valósult meg. Ennek eredményeit és a levonható következtetéseket, a Bizottság 2015 decemberében tette közzé a Szerbia előrehaladásáról a szellemi tulajdon oltalmának terén szóló jelentésében.⁷¹ A Bizottság megállapítja, hogy Szerbia jelentős eredményeket ért el a szellemi alkotások oltalmára vonatkozó szabályozásának a közösségi joggal való összehangolásában, de további erőfeszítéseket kell tennie a szellemi tulajdon oltalma terén.⁷² E tárgyalási fejezet hivatalos megnyitására 2017.

---

⁶⁷ Ld. a Szabadalmi törvény hatástanulmányát, 5. old. Hivatkozás: DUDÁS, *Az új szerbiai Szabadalmakról szóló törvényről*, id. mű, 446. old.

⁶⁸ Ld. TSz2011, 47. szak.

⁶⁹ Ld. a 2011. évi Szabadalmi törvény tervezetének megindoklását, 4. old. Hivatkozás: DUDÁS, *Az új szerbiai Szabadalmakról szóló törvényről*, id. mű, 446. old.

⁷⁰ Ld. TSz2011, 132-144, 170. és 171. szak.

⁷¹ Ld. Az Európai Bizottság Screening Jelentése a csatlakozási tárgyalások 7. fejezetével kapcsolatban [Screening Report Serbia Chapter 7 – Intellectual Property Law], https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/pdf/serbia/screening-reports/screening_report_ch_7_serbia.pdf (megtekintve: 2017. november 10-én). A továbbiakban: Screening jelentés.

⁷² Ld. Screening jelentés, 8 old.

június 20-án került és a jelen tanulmány kéziratának átadásáig még nem zárult le. E csatlakozási fejezet tárgyalása során különösebb nehézségek nem várhatók a szabadalmi jog területén. Inkább a szerzői és a szomszédos jogok oltalma hatékonyságának a fokozására kerül majd a hangsúly, különösen a szerzői és szomszédos jogok kollektív oltalmára.⁷³ A szabadalmi jog területén, a csatlakozási tárgyalások várhatóan csak kisszámú jogintézmény módosítását fogják megkövetelni.

---

⁷³ Ld. Vladimir Marić, a Szellemi Tulajdon Hivatala megbízott igazgatójának, a Politika napilapban, 2017. április 20-án, megjelent szerzői cikke: *Zašto je intelektualna svojina važna za naše pridruživanje Evropskoj uniji?* [*Miért fontos a szellemi tulajdon az Európai Unióhoz való csatlakozásunk tekintetében?*], http://www.ijp.rs/iz-instituta/autorski-tekstovi/zasto-je-intelektualna-svojina-vazna-za-nase-pridruzivanje-evropskoj-uniji_38/ (megtekintve: 2017. november 10-én).